

FUTBOLUN KANUNUNU KSS YAZSA YENİDEN

Serdar DİNLER

Khas Yaşam boyu eğitim merkezi müdürü

Futbolun birleştirici, barışçı, günlük sorunları unutturan, sürükleyici ve takımdaşlık ruhu barındıran özellikleri, futbol büyük bir endüstri halini aldıkça bozulmaya başlamıştır. Futbol, 'yazılı olmayan bir kanun' olarak kabul edilen Kurumsal Sosyal Sorumluluk ile şeffaf, hesap verebilir, kurumsal bir yapı haline gelebilir.

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Örgütü (UNCTAD) en son yayınlanan Yatırım Raporu'nda 'Kurumsal Sosyal Sorumluluk' (KSS) önemli bir konu alanı olarak yer almış ve uluslararası yatırımda, kurumsal sosyal sorumluluğun artık 'yazılı olmayan bir kanun' olarak genel geçer bir kural haline geldiği vurgulanmıştır.

Uzun yıllardır gündemde olan KSS; OECD, Birleşmiş Milletler gibi önemli uluslararası kuruluşların gündeminde ve mevzuatında önemi artarak yerini alıyor. Oysa bugün KSS'nin ulusal mevzuatlara girmesi için gösterilen çabalar, hiç de yeterli düzeyde değildir. Ulusal mevzuata girmesi, kamu ölçeğinde bir vizyon oluştursa da KSS'nin 'bir kültür olarak içselleştirilmesi' adına halen temel adımlar doğru olarak atılmamaktadır.

Bu nedenle KSS kavramı, kurumların gönüllülüğü ile oluşacak büyük bir işbirliğidir. Ancak bizde gönüllülük; 'gönlüne görelilik' ile karıştırıldığı için hala işbirliği kurulamamıştır. Bu işbirliğini oluşturmak da, eğitimden üretime her alanı kapsayan acımasız küresel rekabette, geri adım atmayı gerektirecek bir yolculuktur.

Peki bu yolculuğa hazır mıyız?

ŞİKE SORUŞTURMASI, FUTBOLA GOL ATTI

İşte sıcak bir örnek: Geçtiğimiz 3 Temmuz'dan itibaren Türkiye'de gündeminin en önemli maddesi haline gelen 'futbolda şike soruşturması' ile 'sorumluluk kavramı' ilk gün itibari ile gündeme oturdu. Seçim sonrası, Meclis'in kapalı olması ve futbolun kitlesel

GEÇTİĞİMİZ 3 TEMMUZ'DAN İTİBAREN TÜRKİYE'DE 'FUTBOLDA ŞİKE SORUŞTURMASI' İLE 'SORUMLULUK KAVRAMI' İLK GÜN İTİBARI İLE GÜNDEME OTURDU. SEÇİM SONRASI, MECLİS'İN KAPALI OLMASI VE FUTBOLUN KİTLESEL ETKİSİ NEDENİYLE, ÇOĞUNLUĞU İÇİNE ÇEKEN BÜYÜK BİR TARTIŞMA YUMAĞI GÜNDEMİMİZİ ELE GEÇİRDİ.

etkisi nedeniyle, çoğunluğu içine çeken büyük bir tartışmalar yumağı gündemimizi ele geçirdi. Belki en sonda söylenmesi gerekeni şimdi paylaşmak daha anlamlı olacaktır:

“Futbolda şike soruşturması kapsamında yapılan tartışmalarda; kanunların, yönetmeliklerin ne kadar yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır.”

Spor; içinde yarışmacı bir ruh barındıran ve sağlıklı nesiller için önemli bir aktivitedir. Bireysel ve günlük spor yapmanın yanında, yarışmacı sporlar küçük yaşlardan profesyonel düzeye kadar önemli bir sosyal aktivitedir. Bu sporlar arasında ‘futbol’ ise hem kitleleri etkilemesi ve hem de keyifli olması sebebiyle günümüzde ‘bacasız endüstri’ haline gelmiş bir spor dalıdır.

ENDÜSTRİLEŞTİKÇE FUTBOL BOZULDU

Futbolun etkileyici yönünü en güzel anlatan satırlar ise Nobel ödüllü yazar Albert Camus’ye aittir. Bu satırlar arasında sosyal sorumluluğa atıf olarak kabul edebileceğimiz “Ahlak ve insanın yükümlülükleri hakkında güvenebileceğim ne biliyorsam onu futbola borçluyum” sözüdür.

Futbolun birleştirici, barışçı, günlük sorunları unutturan, sürükleyici ve takımdaşlık ruhu barındıran özellikleri, futbol büyük bir endüstri halini aldıkça bozulmaya başlamıştır.

Futbolu yönetenler; bu amaçla Fair-Play (Adil Oyun), Respect (Saygı Duy), Financial Fair-Play (Finansal Adil Oyun) gibi süreçler ile futbol oyununu ‘adil, eşit, yarışmacı ruh’ temelinde tutmaya çalışmaktadır. Bu uygulamalar yazılı kurallar olsa da futbolun büyük endüstrisi yasa dışı yollarla ve kolay yoldan kazanç sağlamak isteyenlerin teşebbüsleri ile doludur.

Milyonlar naif duygularla kendi takımlarını ya da bazen kendi ülkeleri dışında sempati duydukları takımları destekleyerek göze hoş gelen futbolu izlerken, kötü niyetli bir azınlık ise futbolu saf ruhundan uzaklaştırmaktadır.

PAYDAŞLAR ARASINDAKİ ‘FAIR-PLAY’ OLMUYOR

Türkiye’de, futbol takımlarının paydaşları olan camialar yani yönetim kurulları, taraftarlar ve federasyon temsilcileri gönüllülük temelinde uğraşırken; diğer paydaşlar olan futbolcular, hakemler, teknik direktörler, menajerler, medya ve idari unsurlar ise futboldan profesyonel olarak yararlanmaktadır.

“FUTBOLDA ŞİKE SORUŞTURMASI KAPSAMINDA YAPILAN TARTIŞMALARDA; KANUNLARIN, YÖNETMELİKLERİN NE KADAR YETERSİZ OLDUĞU ORTAYA ÇIKMIŞTIR.”

Ancak son süreç göstermiştir ki, futbolun paydaşları arasında ilişki ve çıkar ağları adil bir oyun düzleminde değildir. Aynı süreç yine göstermiştir ki; yasalar, yönetmelikler ve diğer yaptırımlar da futbolun güzelliklerini yıkacak düzeydedir. Bu da aslında yazılı olmayan KSS kanunlarının futbolda olmamasının bir sonucudur.

Futbol kulüplerinin daha şeffaf ve hesap verebilir bir yönetim anlayışına sahip olması, futbol kulüplerinin kurumsallaşması ile mümkün olabilecektir. Futbol kulüplerinin yönetimlerinin profesyonel olarak yapılması için yolların aranması da önemli bir çıkış yolu olacaktır. Bu nedenle kulüplerin gelirleri ve taraftar yapıları ile dernekler statüsünde yönetilmeleri, süreci tukayan yapısal unsurlardandır.

Bu noktada; sağlıklı bir kurumsal yönetim yapısına kavuşacak futbol kulüplerinin, bünyesindeki futbolcu, antrenör ve ilgili tüm paydaşları sosyal sorumluluk açısından eğitmeleri; futbolun şeffaflık, adalet, eşitlik ve ahlak temelinde oynatılmasını sağlamak için ikinci önemli adım olacaktır.

FUTBOLU FUTBOLUN İÇİNDEN GELENLER YÖNETSİN

Ayrıca özerk olması sebebiyle önemli bir fırsatı, son 20 yılda kullanamamış olan Türkiye Futbol Federasyonu da (TFF) bu

süreçte kötü bir sınav vermiş ve kendi çalışma ilkelerini oluşturamadığı ortaya çıkmıştır. Bu nedenle TFF'nin kurumsal sosyal sorumluluk temelinde, tüm yönetimini kurumsal ve profesyonel bir yapıya dönüştürmesi üçüncü bir çözüm olacaktır.

Diğer bir önemli çözüm noktası da, futbolun içinden gelenlerin yönetmesine duyulan ihtiyaçtır. Ancak üzümlere ifade etmek isterim ki, futbolun içinde bulunan ana unsur; futbolcular ve teknik direktörlerin birçoğu yeterli eğitim ve yönetim kapasitesine sahip değildir. “Sorumluluk eğitir” prensibi ile futbolun ruhunu herkesten iyi bilen eski futbolcuların daha iyi eğitim olanakları ile donanımlarını, yabancı dil ve spor yönetimi bilgilerini geliştirerek, futbolun yönetiminde gelecek yıllarda daha çok söz sahibi olmaları gerekmektedir.

Son süreç göstermiştir ki, Türk futbolunda bir güven ve ahlak çöküşü yaşanmaktadır. Bu süreçte yeni bir futbol yönetimi; Türkiye'nin önde gelen iş adamları, yarı-profesyonel bir anlayıştaki hakemlik müessesesi ve de yasal ve donanımlı olmayan futbol menajerlik sistemi ile olanaklı değildir.

Futbol ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk kavramı temelinde Türkiye'de futbolun yazılı olmayan kurallarının oluşturularak, futbolun kaliteli ve kurumsal yönetim çerçevesi oluşturulmalıdır.